

Kalwarie w Czechach¹

Kalwarie znajdujące się na terenie Czech zaczęto budować od połowy XVII w. Niektóre z nich są znanymi sanktuariami oraz posiadają bogate walory kompozycyjno-architektoniczne. Pomimo walorów religijno-kulturowych czeskie kalwarie, jako jedne z niewielu, do tej pory nie doczekały się całościowego opracowania. Pierwsze wzmianki o nich pojawiły się w publikacjach poświęconych znanym ośrodkom pielgrzymkowym (Košnář 1903, Lorenz 1914, Boháč 1995, Odehnal 1995) oraz w kilku monografiach wybranych sanktuariów (Drobil 1903, Royt 1999, Royt, Hyhlík 1995).

Niniejszy artykuł koncentruje się na genezie i stanie zachowania kalwarii na terenie Czech oraz tematyce kaplic.

Do tej pory nie została jeszcze do końca ustalona liczba kalwarii powstałych na terenie Czech. E. Kramer (1957) podaje 5 kalwarii, M. Lehmann (1970) – 15, *Atlante...*(2001) – 107. Rozbieżności w liczbie obiektów wynikają z przyjętej do badań definicji kalwarii. Nie pozostaje bez wpływu również dostęp do wiarygodnych danych o obiektach oraz możliwość weryfikacji pozyskanych informacji podczas badań terenowych.

---

¹ Opracowanie prezentuje wyniki badań uzyskanych w ramach projektu badawczego MNiSW (PB 0425) *Krajobraz i sacrum. Czynniki i procesy kształtowania krajobrazu sakralnego na przykładzie wybranych kultur i religii realizowanego w latach 2003-2006*. Artykuł stanowi, uzupełnianą o nowe fakty, wersję fragmentu rozdziału z publikacji autorki pt. *Kalwarie europejskie...* (2003) dotyczącego genezy kalwarii w Czechach.

„Kalwaria” jest pojęciem wieloznacznym, oznaczającym obiekty różne architektonicznie i kompozycyjnie, ale wspólne pod względem programowym. Dla celów niniejszego opracowania przyjęto, że „kalwaria” to grupa kościołów i kaplic symbolizujących kolejne wydarzenia męki Pańskiej (Bilka-Wodecka 2003). W niniejszej definicji pominięto malarstwo lub rzeźbę o tematyce pasyjnej, przedstawiające scenę Ukrzyżowania, najczęściej jest to krzyż lub motyw Chrystusa na krzyżu z postaciami: Matki Bożej, św. Jana oraz Marii Magdaleny, stojącymi pod krzyżem, dlatego w wykazie kalwarii umieszczono tylko te obiekty, które składają się przynajmniej z kilku kaplic o tematyce pasyjnej.

Zgodnie z przyjętą terminologią, zdaniem autorki, w Czechach obecnie znajduje się 112 kalwarii, z czego 10 to najstarsze kalwarie czeskie zbudowane w XVII w. W XVIII w. zbudowano 25, a w XIX w. najwięcej, bo aż 46 obiektów. Nieznana jest data budowy aż 17 kalwarii. Najwięcej kalwarii znajduje się w południowej

części kraju (Kraj południowoczeski), przede wszystkim w Czeskich Sudetach (Kraj hradecki, liberecki, ustecki), a najmniej na Morawach (ryc. 1, tab. 1, tab. 2).

Rozmieszczenie kalwarii w Europie jest uwarunkowane czynnikami historycznymi, politycznymi i społeczno-kulturowymi. Kalwarie są obiektem sakralnym typowym dla wyznania rzymskokatolickiego,

Tab. 1. Kalwarie w Czechach według czasu powstania

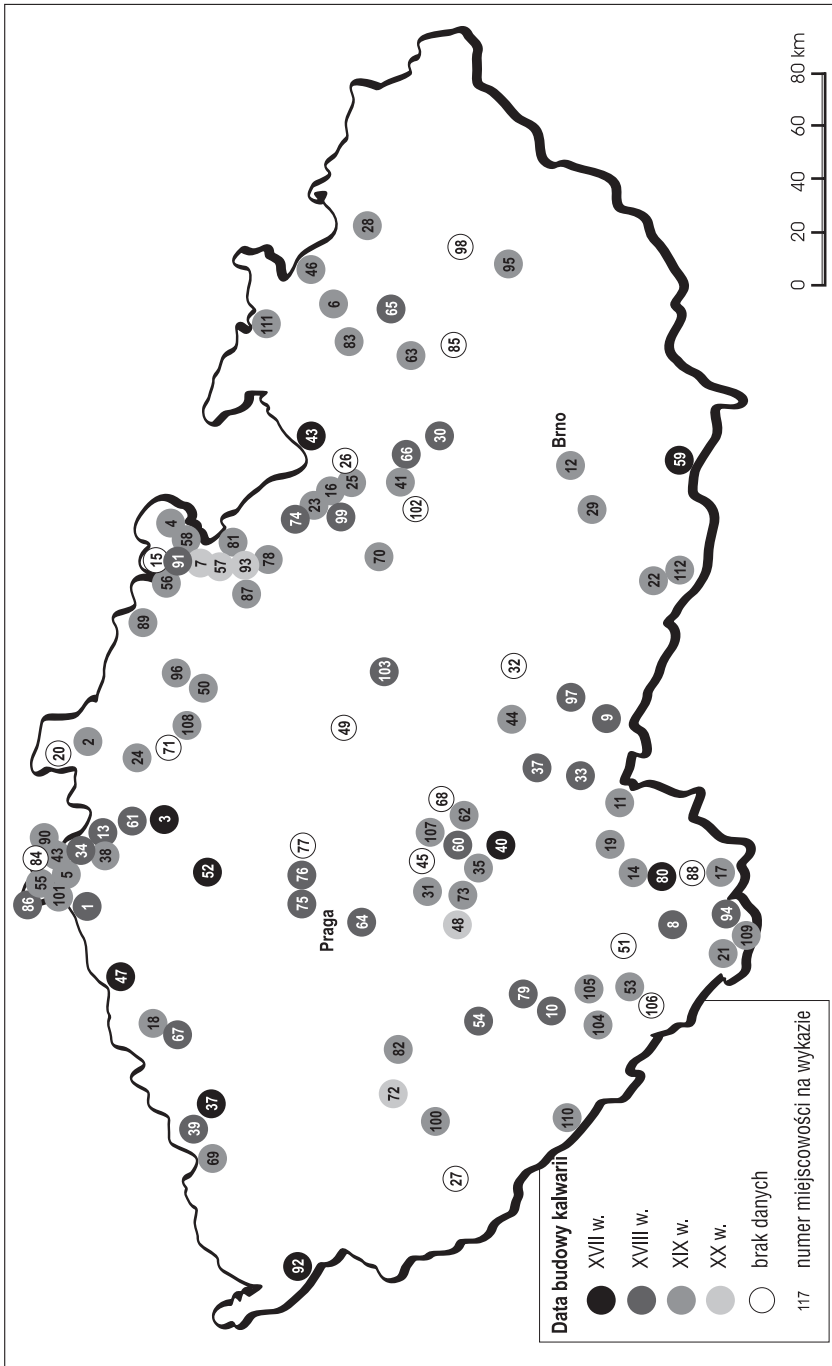
Data budowy	Liczba kalwarii	Odsetek (%)
XVII w.	10	9
XVIII w.	28	25
XIX w.	51	46
XX w.	6	5
brak danych	17	15
Ogółem	112	100

dlatego znajdują się przede wszystkim na obszarze krajów, w których występuje to wyznanie (Bilka-Wodecka 2003).

Powstawanie pierwszych kalwarii w Europie na przełomie średniowiecza i renesansu było wynikiem wydarzeń historycznych oraz przemian zachodzących w kulturze religijnej. Nie bez znaczenia były też relacje polityczne krajów europejskich z muzułmanami władającymi Ziemią Świętą. Pod wpływem wypraw krzyżowych oraz ruchów społecznych i przemian w kulturze duchowej zaczął rozwijać się kult męki Pańskiej.

W zahamowaniu rozwoju kultu pasyjnego dużą rolę odegrała reformacja. To właśnie pod jej wpływem zanikowi uległo wiele jego form. W krajach, które opowiedziały się za reformacją i zmieniały wyznanie państwowe, niektóre formy pobożności nigdy już się nie odrodziły. W krajach katolickich natomiast powracano do nich w okresie reformy katolickiej. Przestrzenne rozmieszczenie kalwarii ma ścisły związek z rozmieszczeniem religii na kontynencie europejskim (Bilka-Wodecka 2003).

Na początku XVII w. katolicy w Czechach stanowili 1/7 ogółu ludności. Pozostała ludność była związana z husytyzmem lub innymi kościołami protestanckimi. Od bitwy pod Białą Górą w 1620 r. do edyktu tolerancyjnego dla protestantów wydanego w 1781 r. był to czas postępującej dominacji Kościoła katolickiego, związanej z reformą potrydencką. Rekatolicyzacja była prowadzona poprzez działania polityczne oraz duszpasterskie (Cywiński 1993).

Ryc. 1. Rozmieszczenie kalwarii w Czechach

Lp. Miejscowość	Lp. Miejscowość	Lp. Miejscowość
1. Arnoltice	39. Klášterec nad Ohří	76. PragaHájek
2. Bedřichov (Vysoké hřebení)	40. Klokoty (dzielnica Tábora)	77. PragaKunratice
3. Bezděz	41. Koclířov	78. Přepychy (Dřízna)
4. Broumov (Křínice na Hvězdu)	42. Kraliky (Hora Matky Boží)	79. Radomyšl
5. Brtniky	43. Krásná Lípa	80. Římov
6. Bruntál (Uhlířski vrch)	44. Křemešník	81. Rokole
7. Červený Kostelec	45. Křešice	82. Rokycany
8. Český Krumlov	46. Krnov (Cvilín)	83. Ruda (Křížový vrch)
9. Český Rudolec	47. Krupka (Bohosudov)	84. Rumburk (Strážném vrchu)
10. Čestice	48. Kuní i Kuníček	85. Šlavoňín
11. Chlum u Třeboně	49. Kutna Hora (hořa Kaňk)	86. Šluknov
12. Chudčice (dzielnica Brna)	50. Lázně Bělohrad	87. Smržov
13. Cvikov (Křížový vrch)	51. Lhenice	88. Soběnov
14. Dobrá Voda u Českých Budějovic	52. Liběchov	89. Stará Hora
15. Dolní Adršpach	53. Libín	90. Staré Křečany
16. Dolní Černná (Mariánská Hořa)	54. Lnáře	91. Stárvov u Hrona
17. Dolní Dvořiště-Tichá (Cetviny)	55. Lobendava	92. Starý Hroznavov
18. Duchcov	56. Malé Svatoňovice	93. Dobruška (Studánka)
19. Dunajovice	57. Maleniesko	94. Studenec
20. Frydlant (Křížový vrch)	58. Martínkovice	95. Svatý Hostýn
21. Frymburk	59. Mikulov (Svatý kopeček)	96. Lomnice nad Popelkou (Tábor)
22. Hluboké Mašůvky	60. Miličín (hora Kalvaria)	97. Telč
23. Hnátnice	61. Mimoň	98. Teplice nad Bečvou (Mariánská Hořa)
24. Hodkovičky nad Mohelkou	62. Mladá Vožice	99. Ústí nad Orlicí
25. Horní Černná (Mariánská Hořa)	63. Mladějovice	100. Vstíš (góra Vrabina)
26. Horní Třešňovec	64. Mníšek pod Brdy (Skalka)	101. Velký Šenov
27. Horšovský Týn	65. Moravský Beroun	102. Vendolí
28. Hradec nad Moravicí	66. Moravská Třebová	103. Vilemuv
29. Ivančice	67. Most	104. Vimperk
30. Jaromeřice	68. Načeradec	105. Vlachovo Březí
31. Jesenice	69. Nejděk	106. Volary (směr Kamenáč)
32. Jihlava	70. Nové Hradý	107. Votice
33. Jindřichův Hradec	71. Pelešany (Hrad Valdštejn)	108. Vyskeř
34. Jiřetín pod Jedlovou (Křížová hora)	72. Plzeň	109. Vyšší Brod
35. Jistebnice	73. Počepice	110. Železná Ruda
36. Kadaň	74. Potštejn	111. Zlaté Hory (Maria Hilf)
37. Kamenice nad Lipou	75. Praga (góra Petřín)	112. Znojmo
38. Kamenický Šenov		

Wykaz miejscowości do ryc. 1

Ważną rolę w dziejach czeskiego katolicyzmu odegrali jezuiti. To właśnie im kultura czeska zawdzięcza m.in. charakterystyczną architekturę obiektów kultu, budowanych w okresie baroku. Takimi obiektami, związanymi z kontr-reformacją na terenie Czech były kaplice loretańskie. Pierwsze kaplice loretańskie budowano w Czechach już pod koniec XVI w. Jednak większość domków loretańskich zbudowano od 1616 r. do końca XVIII w. Były to pierwsze obiekty z Ziemi Świętej, których repliki budowano w całej monarchii. Później zaczęły powstawać również imitacje miejsc świętych, znajdujących się w Jerozolimie i związanych z męką Chrystusa. Podobnie jak kopie Domku Świętej Rodziny z Loreto, tak i budowa, w późniejszym okresie, replik innych ważnych dla chrześcijaństwa miejsc z Jerozolimy miała sprawić, że Czechy będą Świętą Ziemią, ziemią katolicką (*Terra catholica*) (Brunner, Renhart 1991). Budowanie kopii miejsc świętych było zgodne z polityką Ligi Katolickiej, która uważała, że w ten sposób wzmocni pozycję Kościoła katolickiego. Trzeba przypomnieć,

Tab. 2. Kalwarie w czeskich krajach oraz czas ich powstania

Kraj	Liczba kalwarii	W tym zbudowane w:				
		XVII w.	XVIII w.	XIX w.	XX w.	brak danych
hradecki	14	–	2	8	3	1
karlowarski	2	1	–	1	–	–
liberecki	10	1	2	5	–	2
morawsko-śląski	4	–	1	3	–	–
ołomuniecki	5	–	1	2	–	2
pardubicki	11	1	4	4	–	2
pilzneński	5	–	–	2	2	1
południowoczeski	23	2	7	11	–	3
południowomorawski	5	1	–	4	–	–
środkowoczeski	10	1	2	3	1	3
ustecki	14	2	4	7	–	1
wysoczyzna	5	1	3	–	–	1
zliński	1	–	–	1	–	–
Praga (miasto wydzielone)	3	–	2	–	–	1
Razem	112	10	28	51	6	17

że ta polityka była prowadzona przez cesarza Ferdynanda II (Matsche 1978). Fakt ten pozostaje w ścisłym związku z sytuacją polityczną w Europie, a przede wszystkim z trwającą na kontynencie wojną trzydziestoletnią, której geneza miała swoje korzenie w konflikcie religijnym pomiędzy państwami katolickimi a protestanckimi (Bilska-Wodecka 2003).

Powiązanie kultu męki Pańskiej z kultem Matki Bożej Loretańskiej było cechą charakterystyczną kalwarii w tym regionie. W niektórych kalwariach wznoszonych na ziemi czeskiej od połowy XVII do połowy XVIII w., wśród kaplic poświęconych męce Pańskiej (kalwarie), budowano również kopie Domku Świętej Rodziny (Royt 1999), np.: Římov (1650 r.), Starý Hroznavot (1664 r.), Kadaň (1690–1786) i Jaroměřice u Jevíčka (1730 r.).

Ze względu na silne związki łączące Czechy z Austrią, kalwarie czeskie powstawały pod wpływem tego typu obiektów już istniejących na terenie Austrii. Największy wpływ na powstawanie kolejnych obiektów wywarły dwie kalwarie zbudowane przez oo. jezuitów. Jedną z pierwszych barokowych kalwarii w Austrii była kalwaria w Linz–St. Margarethen. Rozwój pielgrzymek do tego miejsca jest datowany na 1600 r., kiedy to jezuita przybyli z grupą pierwszych pielgrzymów, a w 1608 r. rozpoczęto budowę kalwarii (Widder 1978). Druga kalwaria została zbudowana również w inicjatywy jezuitów w latach 1644–1660 w Grazu (Brunner, Renhart 1991). Działania oo. jezuitów spowodowały, że obie kalwarie w krótkim czasie stały się znanymi ośrodkami kultu religijnego oraz miały wpływ na powstawanie kolejnych tego typu obiektów na terenie Czech i Słowacji. W Linz scena Ukrzyżowania została przedstawiona w nowy sposób, w formie tzw. ściany kalwaryjnej (*Calvariawand*) (Widder 1978). Ten sposób kompozycji zostanie jeszcze zastosowany w innych kalwariach na terenie Europy Środkowej, np. w Morawskiej Trebovli.

Budowę kalwarii na terenie Czech rozpoczęto dopiero w okresie kontrreformacji, od połowy XVII w. Działania te miały na celu odnowę życia katolickiego po okresie reformacji. Głównymi pomysłodawcami budowy tego typu obiektów kultowych byli jezuita (np. Římov, Český Krumlov, Bohosudov, Starý Hroznavov), franciszkanie (Kadaň, Mníšek pod Brdy), serwici (Kralupy), cystersi (Krzyszów). Ważną rolę w powstawaniu tego typu obiektów sakralnych miały także osoby świeckie (np. Jistebnice u Táboru, Jiřetín pod Jedlinou). Naczelny motywami inspirującymi do zakładania kalwarii były: dążenie do rekatolicyzacji, ożywienie ruchu pielgrzymkowego oraz w nielicznych przypadkach osobiste intencje fundatora.

Najstarszą kalwarią w Czechach jest założenie w Římovie, budowane w latach 1658–1670. Podobnie jak w większości barokowych kalwarii, tak i w przypadku Římovu i Jaromeřic, z powstaniem kalwarii związana jest legenda. Według podania fundator wysłał do Ziemi Świętej zaufaną osobę, aby ta osobiście zmierzyła odległości pomiędzy kolejnymi stacjami drogi krzyżowej oraz przywiozła modele najważniejszych kaplic (Royt 1995).

Kalwaria w Římovie charakteryzuje się wieloma powiązaniem z Jerozolimą. W przestrzeni „Nowej Jerozolimy”, można znaleźć takie miejsca jak Ogród Oliwny czy dolinę Cedronu. Starano się zachować również odległości jerozolimskie pomiędzy stacjami lub wymiary. Z innych miejsc z Ziemi Świętej upamiętniono jeszcze Betlejem. Kalwarię tworzy 25 kaplic, których wezwania odpowiadają wydarzeniom: od Ostatniej Wieczerzy do Grobu Pańskiego. Jako jedyna kalwaria w Czechach ma kaplicę związaną z rzucającym Jezusa do Cedronu.

W okresie od połowy XVII do końca XVIII w. budowano również kopie Groty w Betlejem, miejsca związanego z dzieciństwem Jezusa. Jedno z pierwszych nawiązań do miejsca narodzenia Jezusa zbudowano w Krzeszowie, z inicjatywy cystersów, pod koniec XVII w. Krzeszowski Betlejem było miejscem sprawowania kultu, szczególnie w Wigilię Bożego Narodzenia oraz stanowiło pustelnię, w której zakonnicy odprawiali rekolekcje. Osada i kaplica betlejemska weszły również w skład kalwarii, której budowę rozpoczęto w 1674 r. Kalwaria Krzeszowska zawierała w sobie elementy polskiej tradycji budowy kalwarii, poprzez nawiązanie do stacji i opisu sporządzonego przez Adrichomiusa.

Repliki Betlejem podkreślały bardziej ideę miejsca Narodzenia Chrystusa w połączeniu z wydarzeniami z pierwszych miesięcy jego życia, np. Jaromierzyc (Jaromeřic), niż koncentrowały się na wierności wobec przedstawianego oryginału. Kalwaria w Jaromierzycach była wotum, zbudowanym przez Franciszka Michała Šubiřa (1680–1738) za uratowanie życia jego żonie.

W 1681 r. rozpoczęto budowę kalwarii w Wambierzycach. Wcześniej miejscowość ta była znana jako miejsce kultu maryjnego. Po zbudowaniu kalwarii, składającej się z około 100 kaplic poświęconych nie tylko tematowi pasyjnym, ale i innym wydarzeniom z życia Jezusa, Maryi czy świętych, zaczęto ją nazywać Jerozolimą. Rzadko spotykanym elementem programu było umieszczenie w kalwarii kaplic poświęconych dzieciństwu Chrystusa.

Kalwarie typu „Nowa Jerozolima” budowano w Czechach tylko w II połowie XVII w. Lokalizowano je w większości przypadków poza osadą. Wyjątek stanowi

kalwaria w Wambierzycach, która została wkomponowana w układ urbanistyczny miejscowości.

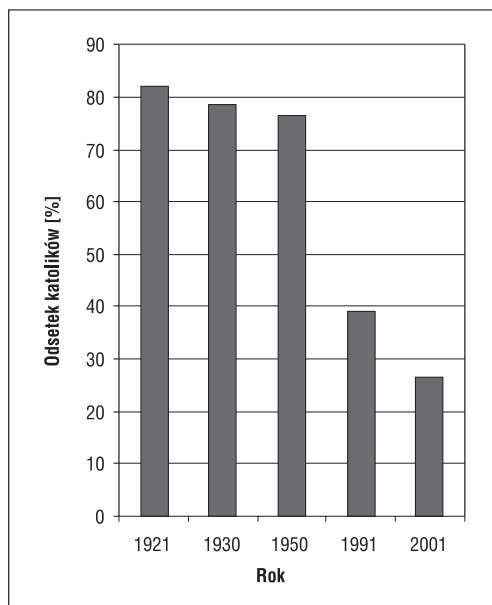
Z pewnym opóźnieniem w stosunku do innych krajów europejskich powstawały na terenie Czech stacje *Siedmiu upadków Chrystusa*. Kalwarie tego typu budowano na terenie Niemiec i Austrii. Jedynym przykładem założenia tego typu jest zbudowana przez franciszkanów w latach 1695–1699 kalwaria w Kadaňiu. Kaplice przypominały wydarzenia od skazania Jezusa na śmierć do Ukrzyżowania.

Pierwsze kalwarie typu *droga krzyżowa* zaczęły powstawać po 1731 r., kiedy to Stolica Apostolska zatwierdziła nabożeństwo *drogi krzyżowej* w 14 stacjach. Kalwarię tego typu charakteryzuje brak bezpośrednich nawiązań do Jerozolimy, zarówno topograficznych, jak i architektonicznych. Program kalwarii ogranicza się do kaplic odpowiadających 14

stacjom *drogi krzyżowej*. Budowane w tym okresie kalwarie mają przede wszystkim zadanie uzupełnienia programu pielgrzymkowego w sanktuariach maryjnych lub jako samodzielne obiekty sakralne. I to właśnie ten typ dominuje wśród kalwarii czeskich. W porównaniu do innych dróg krzyżowych, powstających w tym okresie w Europie, większość obiektów w Czechach była powiązana z lokalnymi ośrodkami pielgrzymkowymi zlokalizowanymi na wzgórzu poza miejscowością, tak jak np. Dobrá Voda u Českých Budějovic, Horšovský Týn, Bohosudov, Mladá Vožice czy Mníšek pod Brdy. Poza wartościami religijnymi zaczęto dostrzegać w kalwariach również walory krajoznawcze. Już na początku XX w. znanym miejscem wycieczek stała się kalwaria np. w Bedřichovie.

Pod koniec XIX i na początku XX w. w Czechach obserwuje się początki dechrystianizacji społeczeństwa, a pierwsze jej oznaki w Pradze i okolicach. Natomiast Morawy oparły się procesom sekularyzacji (Cywiński 1993). W 1921 r. 82,0% społeczeństwa identyfikowało się z katolicyzmem. W czasach rządów komunistów liczba katolików stopniowo zaczęła się zmniejszać, tak że w 2001 r. było ich już tylko 26,7% w stosunku do ogółu ludności (ryc. 2).

Po zakończeniu II wojny światowej, w okresie rządów komunistycznych, niektóre kalwarie czeskie zostały całkowicie zniszczone (Brtníky, Duchcov, Ka-

Ryc. 2. Odsetek katolików w Czechach w latach 1921–2001

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Havlíček (2005).

menický Šenov, Liběchov). Natomiast znaczna ich część przez wiele lat niekonserwowana, stopniowo popadała w ruinę. Najczęściej zniszczeniu ulegały obrazy lub rzeźby, ilustrujące kolejne stacje drogi krzyżowej. Po 1989 r. z inicjatywy władz lokalnych lub nielicznej wspólnoty katolickiej zniszczone kalwarie zaczęto odnawiać. Stopniowo zaczyna się też odradzać znaczenie religijne niektórych kalwarii. Szczególnie w okresie Wielkiego Postu odbywają się nabożeństwa drogi krzyżowej, np. w Pradze na Górę Petain. W 2000 r. zbudowano nową drogę krzyżową pomiędzy miejscowościami Kuní i Kuníček.

Pomimo znacznej sekularyzacji społeczeństwa czeskiego w ostatnich 50. latach XX w. kalwarie są otaczane opieką ze strony społeczności lokalnych. Niektóre projekty rewaloryzacji finansowano z budżetu lokalnego (Kraliky) lub fundacji (Starý Hroznatov). Na niektóre pozyskano środki z programów unijnych (Jiřetin pod Jedlinou). Kalwarie i drogi krzyżowe postrzegane są jako dziedzictwo kulturowe regionu i często zaliczane do atrakcji turystycznych.

Literatura

- Atlante dei Sacri Monti, Calvari e Complessi devotionali europei*, 2001, Istituto Geografico De Agostini, Novara.
- Bilaska-Wodecka E., 2003, *Kalwarie europejskie. Analiza struktury, typów i genezy*, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Kraków.
- Bohác Z., 1995, *Poutní místa v Čechách*, Debora, Praha.
- Brunner W., Renhart E. (red.), 1991, *Steirische Kalvarienberge*, Graz-Budapest, 121-126.
- Bukowský J., 2000, *Loretánské kaple v Čechách a na Moravě*, Nakladatelství Libri, Praha.
- Cywiński B., 1993, *Kościół wyobcowany i Kościół rodzimy*, [w:] *Ogniem próbowane. Z dziejów najnowszych Kościoła katolickiego w Europie Środkowo-Wschodniej. Korzenie tożsamości*, 1, WSiP, Warszawa, 138-176.
- Cywiński B., 1994, *Kościół w Czechosłowacji*, [w:] *Ogniem próbowane. Z dziejów najnowszych Kościoła katolickiego w Europie Środkowo-Wschodniej. „... i was prześladować będą”*, 2, WSiP, Warszawa, 191-242.
- Drobil E., 1903, *Římov. Poutní místo v jižních Čechách*, Praha.
- Havlíček T., 2005, *Czechia. Secularisation of the religious landscape*, [w:] H. Knippenberg (red.) *The Changing Religious Landscape of Europe*, Het Spinhuis, Amsterdam, 189-200.
- Košnár J., 1903, *Poutnická místa a památné svatyně v Čechách*, Praha.
- Kovář D., 1998, *Římov. Historie obce a poutního místa*, Obecní úřad, Římov.
- Kramer E., 1957, *Kreuzweg und Kalvarienberg. Historische und baugeschichtliche Untersuchung, Studien zur deutschen Kunstgeschichte*, 313.
- Lehmann M., 1970, *Die Kalvarienberganlagen im Donauraum*, [w:] W. Flieder (red.), *Festschrift Franz Loidl zum 65. Geburtstag. Sammlung „Aus Christentum und Kultur”*, Wien, 1, 113-159.
- Lorenz F., 1914, *Římau, ein Wallfahrtsort im südlichen Böhmen*, Vimperk.
- Matsche F., 1978, *Gegenreformatorsche Architekturpolitik. Casa-Santa-Kopien und Habsburger Loreto-Kult nach 1620*, *Jahrbuch für Volkskunde*, 1, 81-118.

Odehnal F., 1995, *Poutní místa Moravy a Slezska*, Debora, Praha.

Royt J., 1999, *Obraz a kult v echach 17. a 18. století*, Univerzita Karlova v Praze. Nakladatelství Karolinom, Praha.

Royt J., Hyhlík W., 1995, *Římov. Poutní areál s loretou a kalvarií*, Obecní úřad, Velehrad.

Widder E., 1978, *Kalvarienbergkirchen in Oberösterreich*, Jahrbuch für die Katholiken des Bistums Linz.

Calvaries in the Czech Republic

Summary

Analysis of the history of calvaries and stations of the cross in the Czech Republic has shown that they were built at about the same time as in other places in Central Europe. The first Czech calvary was built in Římov (1658-1670). During the 1660s and 1690s, calvaries were erected in Starý Hroznav, Kraliky, as well as Kadaň. The oldest calvaries were built by the following religious orders: Jesuits (Římov, Český Krumlov, Bohosudov, Starý Hroznav), Franciscans (Kadaň, Mníšek pod Brdy), Servants of Mary (Kraliky), and Cistercians (Krzeszów). Other calvaries were built by lay people (Jistebnice u Tábora and Jiřetin pod Jedlinou) as well as local priests. The communist era from 1948 to 1989 did not favor the construction of calvaries or stations of the cross and none were built during that time.

Today, there are 112 registered calvaries and stations of the cross in the Czech Republic. Most of the stations of the cross were built during the 19th century (46%). In the 17th and 18th centuries, the erection of calvaries was also commonplace. In the 19th and 20th centuries, stations of the cross played a significant role in Czech society. There exists a clear abundance of these structures in the southern and northern parts of the Czech Republic.

Most calvaries today serves as tourist destinations. Only a few still serve as centers of pilgrimage. Six calvaries are pilgrimage centers of national importance. Pilgrimages tend to focus on the person of the Virgin Mary and treat visits to calvaries as supplemental activities.

Calvaries are potential destinations for religious tourists as well as people seeking to discover Czech national heritage. Especially attractive are calvaries located high above small towns. In this particular case, calvaries represent outstanding observation points which have not yet been fully recognized by commercial tourist guides. Calvaries have been experiencing a kind of rebirth after 1989 with commercial purposes replacing religious ones.

